

Neljapäev, 10. oktoober 2013

25. toetab igasuguseid algatusi dialoogi edendamiseks ja vastastikuse austuse loomiseks kogukondade vahel; kutsub usujuhte ja -asutusi üles edendama sallivust ja rakendama meetmeid vihkamise ning vägivalla ja ekstremismi vastu võitlemiseks;

o
o o

26. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, Euroopa välisteenistusele, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, ÜRO inimõiguste nõukogule, ÜRO soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste edendamise agentuurile, Süüria valitsusele, Süüria rahvusnõukogule, Pakistani valitsusele ja parlamendile ning Iraani valitsusele ja parlamendile.

P7_TA(2013)0423

Kokkupõrked Sudaanis ja sellele järgnenud meediatsensuur

Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2013. aasta resolutsioon kokkupõrgete kohta Sudaanis ja neile järgnenud meediatsensuuri kohta (2013/2873(RSP))

(2016/C 181/16)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Sudaani ja Lõuna-Sudaani kohta,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja pressiesindaja 30. septembri 2013. aasta avaldust Sudaani meeleavaldustega seotud vägivalla kohta,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo pressiesindaja 27. septembri 2013. aasta avaldust, milles ta nõudis tungivalt vaoshoitust, sest Sudaani kütusemeeleavaldustes hukkunute hulk kasvab,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste nõukogu sõltumatu eksperdi 18. septembri 2013. aasta aruannet inimõiguste olukorra kohta Sudaanis,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja pressiesindaja 6. septembri 2013. aasta avaldust Sudaani ja Lõuna-Sudaani presidentide tippkohtumise kohta Khartoumis (Sudaan),
- võttes arvesse tulemust, milles jõuti kokkuleppele 28. septembril 2013. aastal toimunud Sudaani valitsuse, Aafrika Liidu ja ÜRO kolmepoolse koordineerimismehhanismi kohtumisel, kus käsitleti Aafrika Liidu ja ÜRO ühisoperatsiooni Darfuris,
- võttes arvesse Aafrika Liidu rahu- ja julgeolekunõukogu 24. aprilli 2012. aasta kommunikatsiooni esitatud Sudaani ja Lõuna-Sudaani tegevuskava, mida EL täielikult toetab,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,

Neljapäev, 10. oktoober 2013

- võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
 - võttes arvesse ÜRO aluspõhimõtteid jõu ja tulirelvade kasutamise kohta õiguskaitsetöötajate poolt,
 - võttes arvesse Johannesburgi põhimõtteid riikliku julgeoleku, sõnavabaduse ja teabele juurdepääsu kohta (ÜRO dokument E/CN.4/1996/39(1996)),
 - võttes arvesse 2005. aastal sõlmitud Sudaani üldist rahukokkulepet,
 - võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
 - võttes arvesse partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele kirjutati alla 23. juunil 2000 Cotonous (Benin) ning mida on muudetud 2005. ja 2010. aastal,
 - võttes arvesse oma 11. detsembri 2012. aasta resolutsiooni digitaalse vabaduse strateegia kohta ELi välispoliitikas ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse oma 13. juuni 2013. aasta resolutsiooni ajakirjandus- ja meediavabaduse kohta maailmas ⁽²⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 4,
- A. arvestades, et Sudaanis toimuvad üha suuremad massimeeleavaldused ja riigi poliitiline olukord on habras;
- B. arvestades, et 23. septembril 2013, kui president Omar Al-Bashir oli teatanud kütusetoetuste vähendamisest seoses majandusreformiga, mis tõi kaasa bensiini ja gaasi hinna järsu, 75 % tõusu, puhkesid kõikjal Sudaanis meeleavaldused;
- C. arvestades, et meeleavalduste käigus tulid tänavatele tuhanded inimesed riigi eri linnades, sh Wad Madanis, Khartoumis, Omdurmanis, Port Sudanis, Atbaras, Gedarifis, Nyalas, Kostis ja Sinnaris, sest valitsuse kehtestatud kokkuhoiumeetmed ja kütusehindade pea kahekordistumine tabasid kõige raskemini vaeseid;
- D. arvestades, et Sudaani majandusolukord on jätkuvalt väga keeruline ning seda iseloomustavad suurenev inflatsioon, nõrgestatud valuuta ning suur puudus dollaritest, millega maksta impordi eest, pärast seda, kui Lõuna-Sudaan kaks aastat tagasi iseseisvus ning võttis endale 75 % varem ühtse riigi toornafta toodangust;
- E. arvestades, et mõlemad pooled on kasutanud ähvardusena majandusliku üleminekukorra (sh nafta kasutamise) kokkuleppe puudumist Sudaani ja Lõuna-Sudaani vahel, mis on praeguse kriisi üks põhjuseid; arvestades, et naaberriikide usaldamatus sellistes küsimustes, kuidas jagada riigivõlga ja kui palju merepiirita Lõuna-Sudaan peaks maksma oma nafta transpordi eest läbi Sudaani, on üks lahendamata probleeme;
- F. arvestades, et aruannete kohaselt on jätkuvate meeleavalduste käigus vahistatud vähemalt 800 aktivisti – sh opositsioonierakondade liikmeid ja ajakirjanikke – ning väidetavalt on julgeolekujõud tapnud kuni 100 inimest – asjaolu, mis sundis ÜRO inimõiguste ülemvolinikku nõudma õiguskaitsetöötajatelt äärmist vaoshoitust; arvestades, et aruannete kohaselt oli enamik tapetuid 15–25-aastased, kuid julgeolekujõud on maha lasknud ka 10–12-aastaseid lapsi;
- G. arvestades, et haridusministri avalduse kohaselt jäävad koolid suletuks kuni 20. oktoobrini 2013;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0470.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0274.

Neljapäev, 10. oktoober 2013

- H. arvestades, et Sudaani valitsus kasutas vägivaldses rünnakus rahumeelsete meeleavaldajate vastu lahinglaskemoona ning pidas kinni väga palju inimesi; arvestades, et paljud aktivistid, opositsioonierakonna liikmed, kodanikuühiskonna liidrid – sh õpetajad – ja tudengid vahistati oma kodus, neid hoiti vahi all suhtlemisvõimaluseta ning riikliku luure- ja julgeolekuteenistuse (NISS) agendid otsisid nende kodud läbi; arvestades, et on peetud kiirkohtuistungeid, nt pärast tuntud inimõiguste kaitsja Majdi Saleemi vahistamist, ning alates septembri lõpust on trükiajakirjanduse tsensuur ja internetiühenduse katkestamine toonud kaasa infosulu;
- I. arvestades, et Sudaani peetakse teabevabaduse austamise osas üheks kõige halvemaks riigiks maailmas; arvestades, et 25. septembril 2013 viis NISS tsensuuri täiesti uuele tasemele, keelates tähtsamate ajalehtede toimetajatel avaldada mis tahes teavet meeleavalduste kohta, kui see ei pärine valitsuse allikatest;
- J. arvestades, et ajakirjandusvabadust on korduvalt rikutud, nt interneti kasutamise takistamise, ajalehtede ülevõtmise, ajakirjanike tagakiusamise ja uudistesaitide tsenseerimise teel; arvestades, et telekanalite Al-Arabiya ja Sky News Arabic Service toimetused on suletud; arvestades, et päevalehtedel (nagu Al-Sudani, Al-Meghar, Al Gareeda, Almash'had Alaan, Al-Siyasi ja valitsusmeelne Al-Intibaha) ei lastud 19. septembril 2013 ilmuda ning kolme ajalehe, sh Al-Intibaha tiraažid korjati trükikojas kokku;
- K. arvestades, et tsenseerimata juurdepääs avatud internetile, mobiiltelefonid ja IKT avaldavad soodsat mõju inimõigustele ja põhivabadustele, laiendades sõnavabaduse teostamise võimalusi, juurdepääsu teabele ning kogunemisvabadust kõikjal maailmas; arvestades, et inimõiguste rikkumise juhtumite tõendite digitaalne kogumine ja levitamine võib anda panuse ülemaailmsesse võitlusse karistamatuse vastu;
- L. arvestades, et juurdepääs internetile on põhiõigus ja võrdne teiste peamiste inimõigustega, mida tunnistab ÜRO inimõiguste nõukogu, ning seda tuleks vastavalt kaitsta ja hoida;
- M. arvestades, et riigi reguleerivad asutused on loonud jälgimise ja filtreerimise jaoks eriuksuse ning Sudaani ametivõimud tunnistavad avalikult, et nad filtreerivad sisu, mis kahjustab avalikku moraali ja eetikat või ohustab korda;
- N. arvestades, et 25. septembril 2013 katkestasid ametivõimud internetiühenduse kogu riigis enam kui 24 tunniks ning sellist katkestust pole nähtud pärast Egiptuse 2011. aasta ülestõusu; arvestades, et 2012. aasta juunis toimunud meeleavalduste ajal vähendati drastiliselt interneti kiirust;
- O. arvestades, et Freedom House'i 3. oktoobri 2013. aasta aruandes „Internetivabadus 2013“ on hinnang Sudaani kohta „ei ole vaba“ ning Sudaan on 100 riigi hulgas 63. kohal; arvestades, et Piirideta Ajakirjanike 2013. aasta ajakirjandusvabaduse indeksis on Sudaan 179 riigi seas 170. kohal; arvestades, et Piirideta Ajakirjanikud on Sudaani valitsuse võetud meetmed hukka mõistnud;
- P. arvestades, et enamik aktiviste kasutab omavaheliseks suhtluseks, teabe riigist välja saatmiseks ning oma seisukohtade ja murede avaldamiseks internetti; arvestades, et kodanike teadete kohaselt oli internetiühenduse katkestamise ajal häiritud isegi tekstisõnumite saatmine;
- Q. arvestades, et 2010. aasta aprillis toimunud üldvalimistel – Sudaanis esimest korda pärast 1986. aastat toimunud mitme erakonna osalusega valimistel – valiti Omar al-Bashir uuesti Sudaani presidendiks; arvestades, et ELi valimisvaatlusmisioon leidis valimisprotsessis palju rikkumisi ja puudusi ning teatas, et valimised ei vastanud rahvusvahelistele standarditele;

Neljapäev, 10. oktoober 2013

- R. arvestades, et Rahvusvaheline Kriminaalkohus on kaks korda, 2009. ja 2010. aastal, andnud määruse president al-Bashiri vahistamiseks, süüdistades teda sõjakuritegude, inimsusevastaste kuritegude ja genotsiidiaktide korraldamises, ning arvestades, et Sudaan ei ole küll Rooma statuudi osaline, kuid ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1593 (2005) kohaselt on Sudaan kohustatud Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga koostööd tegema ja seetõttu peab ta Rahvusvahelise Kriminaalkohtu vahistamismääruse täitma;
- S. arvestades, et ÜRO hinnangul moodustavad alla 15-aastased 50 % Sudaani elanikkonnast (Sudaanis on kokku 34 miljonit inimest) ja 46 % elanikest elab allpool vaesuspiiri;
- T. arvestades, et konflikt Sudaani üleminekuvaldel on puudutanud rohkem kui 900 000 inimest, kaasa arvatud need 220 000 inimest, kes on pagenud Etioopiasse ja Lõuna-Sudaani, ning arvestades, et 2013. aasta algusest saadik on Darfuri piirkonnas toimuvate hõimudevaheliste kokkupõrgete tõttu uuesti ümber asustatud hinnanguliselt 300 000 inimest;
- U. arvestades, et 2012. ja 2013. aastal on Euroopa Liit Sudaanile andnud rohkem kui 76 miljoni euro väärtuses humanitaarabi (andmed 20. augusti 2013. aasta seisuga); arvestades, et Sudaan ei ole ratifitseerinud 2005. aastal muudetud Cotonou lepingut ega saa seetõttu rahalist toetust Euroopa Arengufondi 10. programmi kaudu;
1. väljendab tõsist muret seoses Sudaani üha halveneva poliitilise, majandusliku ja sotsiaalse olukorraga, kuna hiljuti kogu riiki haaranud meeleavaldustega kaasnesid vägivaltsed ja inimohvrid;
 2. mõistab hukka inimeste tapmise, meeleavaldajate vastu vägivalda kasutamise, meediatsensuuri ning inimõiguslaste, poliitiliste aktivistide ja ajakirjanike poliitilise ähvardamise, tagakiusamise ja meelevaldse vahistamise;
 3. nõuab Sudaani valitsuselt, et tagakiusamine lõpetatakse ja viivitamata vabastatakse kõik rahumeelsed meeleavaldajad, poliitilised aktivistid, opositsionäärid, inimõiguste kaitsjad, meditsiinitöötajad, blogijad ja ajakirjanikud, kes võeti vahi alla, kui nad kasutasid sõna- ja kogunemisvabaduse õigust; rõhutab, et kõikidele kinnipeetavatele tuleb võimaldada õiglane kohtupidamine, mis hõlmab usaldusväärset uurimist, õigust kaitsjale ning süütuse presumptsiooni põhimõtte järgimist, ning rõhutab, et valitsus peab kinnipeetavatel lubama kohtuda oma perekonnaga ja saada arstiabi;
 4. taunib seda, et julgeolekujõud on meeleavaldajate vastu kasutanud lahingumoonat, mille tulemusena inimesi on ebaseaduslikult hukatud, on kasutanud ülemäärast jõudu ja on väidetavalt meeleavaldajaid tahtlikult tapnud; nõuab, et Sudaani valitsus lõpetaks viivitamata meeleavalduste mahasurumise ning teeks lõpu NISSi liikmete karistamatusele; nõuab Sudaani 2010. aastal vastuvõetud ülikarmi riikliku julgeoleku seaduse tühistamist;
 5. kutsub Sudaani julgeolekujõude üles järgima ÜRO aluspõhimõtteid jõu kasutamise kohta, kuna nendega määratakse kindlaks tingimused, mil jõudu tohib kasutada seaduslikult, rikkumata inimõigusi, sealhulgas õigust elule;
 6. kutsub Sudaani ametivõime üles taas rakendama ja järgima rahvusvahelises õiguses sätestatud inimõigusi ja põhivabadusi, sealhulgas sõnavabadust nii internetis kui ka väljaspool seda, kogunemisvabadust, usuvabadust, naiste õigusi ja soolist võrdõiguslikkust, ning viivitamata lõpetama kõik teabele ja kommunikatsioonitehnoloogiale juurdepääsu piirangud;
 7. nõuab, et Sudaani valitsus lõpetaks igasugused repressioonid nende inimeste vastu, kes kasutavad internetis või väljaspool seda oma õigust sõnavabadusele, ning nõuab valitsuselt kaitset ajakirjanikele; rõhutab massiteabevahendite tähtsust kodanike teavitajana ja kodanike seaduslike huvide väljendajana ning mõistab seetõttu teravalt hukka 22. septembril 2013 toimunud meedia väljalülitamise ja NISSi juhitud hirmutamisaktsiooni;

Neljapäev, 10. oktoober 2013

8. nõuab, et Sudaani valitsus võimaldaks oma riigi elanikele pideva vaba juurdepääsu internetile; rõhutab, et internetile juurdepääs on ÜRO inimõiguste nõukogu poolt tunnustatud põhiõigus, mida tuleks hoida ja kaitsta sarnaselt kõigi muude inimõigustega;
9. kutsub Sudaani valitsust üles jätkama vajalike poliitiliste reformide teostamist, et oleks võimalik lahendada probleeme, nagu riigi krooniline halb majandamine, vaesus, üha kasvav korrupsioon ning riigi lääne- ja lõunaosas valitsev ebakindlus, ning soovib Sudaani ametivõimudel ja kõikidel piirkondlikel ja rahvusvahelistel partneritel rakendada noortele suunatud programme, et edendada haridust, koolitust ja tööhõivet;
10. kutsub Sudaani ametivõime üles alustama opositsiooniga tõelist kõikehõlmavat riigi tasandil dialoogi, seda eriti Darfuri piirkonnas; kutsub Sudaani valitsust ja Lõuna-Sudaani valitsust tungivalt üles jõudma kokkuleppele kahe riigi vahel seni lahendamata üleminekuküsimustes, mis puudutavad majanduse korraldust, muu hulgas nafta kasutamist, mis on üks Sudaani praegusi rahutusi soodustavaid tegureid;
11. tuletab meelde üldasjade ja välissuhete nõukogu 2008. aasta juunis avaldatud järeldusi, milles käsitletakse asjaolu, et Sudaani valitsus ei tee jätkuvalt koostööd Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga, ning juhitakse tähelepanu sellele, et Sudaani valitsus on kohustatud ja suuteline koostööd tegema ning et kõiki Rahvusvahelise Kriminaalkohtu antud vahistamismäärusi tuleks järgida; nõuab, et Omar al-Bashir järgiks rahvusvahelise õiguse norme ning ilmuks seoses sõjakuritegude, inimsusevastaste kuritegude ja genotsiidiaktidega Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ette;
12. kutsub Sudaani valitsust üles läbi vaatama riikliku julgeoleku seaduse, mille alusel kahtlustatavaid tohib igasuguse kohtuliku kontrollita kinni pidada kuni neli ja pool kuud, ning kutsub Sudaani valitsust veel üles reformima riigi õigussüsteemi vastavalt rahvusvahelistele inimõiguste normidele;
13. kutsub Sudaani valitsust üles tunnistama kehtetuks praegu veel jõus oleva surmanuhtluse ning asendama määratud surmanuhtlused muude kohaste karistustega;
14. tunnustades Sudaani ametivõimude otsust moodustada uurimiskomisjon, et võtta inimeste tapmises süüdi olevad isikud vastutusele, kutsub ametivõime üles alustama kõikide väidetavate tapmist terviklikku ja sõltumatut uurimist;
15. kutsub Aafrika Liitu üles tihedas koostöös ÜRO inimõiguste nõukogu erimenetlustega saatma kiireloomulise uurimiskomisjoni uurima väidetavat ülemäärast ja tahtlikku surmava jõu kasutamist Sudaani ametivõimude poolt ning asjaolusid, mis olid protestijate, sealhulgas inimõiguste kaitsjate surmajuhumite põhjuseks;
16. kutsub komisjoni üles kiiremas korras seaduslikult piirama massijälgimist võimaldava tehnoloogia eksporti EList sellistesse riikidesse, kus seda võidakse kasutada digitaalvabaduse ja muude inimõiguste rikkumiseks;
17. peab kahetsusväärseks ELi kõrge esindaja otsust lõpetada Sudaani ja Lõuna-Sudaani nimetatud ELi eriesindaja volitused, kuna Sudaanis on tõsised poliitilised rahutused ja relvakonfliktid, mille käigus Sudaani relvajõud ja valitsuse toetatud relvarühmitused on jätkuvalt karistamatult osalised sõjakuritegudes; on seisukohal, et ilma Sudaani ja Lõuna-Sudaani nimetatud eriesindajata jääb EL rahvusvahelistel läbirääkimistel ja rahvusvahelistes jõupingutustes kõrvaltvaatajaks, eriti kui arvesse võtta asjaolu, USA-l, Venemaal ja Hiinal on igapäev Sudaani jaoks erisaadik; nõuab seetõttu, et kõrge esindaja võtaks oma otsuse tagasi ja pikendaks Sudaani ja Lõuna-Sudaani nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja volitusi;

Neljapäev, 10. oktoober 2013

18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Sudaani valitsusele, Aafrika Liidule, ÜRO peasekretärile, AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee kaasesimeestele ja Üleaafrikalisele Parlamendile.

P7_TA(2013)0424

Hiljutine vägivald Iraagis

Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2013. aasta resolutsioon hiljutise vägivalla kohta Iraagis (2013/2874(RSP))

(2016/C 181/17)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Iraagi kohta, eelkõige 14. märtsi 2013. aasta resolutsiooni Iraagi ning vähemusrühmade, sh Iraagi türkmeeenide tõsise olukorra kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse partnerlus- ja koostöölepingut ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Iraagi Vabariigi vahel ning võttes arvesse oma 17. jaanuari 2013. aasta resolutsiooni ELi ja Iraagi vahelise partnerlus- ja koostöölepingu kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse komisjoni ühist strateegiadokumenti Iraagi kohta (2011–2013),
- võttes arvesse 19. detsembril 2012. aastal ÜRO Iraagi abimissiooni (UNAMI) ja ÜRO Inimõiguste Ülemvoliniku Ameti poolt ühiselt tutvustatud aruannet inimõiguste kohta Iraagis („Report on Human Rights in Iraq: January to June 2012”),
- võttes arvesse rahvusvahelise kriisirühma 14. augusti 2013. aasta aruannet nr 144 Lähis-Ida kohta („Make or Break: Iraq’s Sunnis and the State”),
- võttes arvesse 1. oktoobril 2013. aastal avaldatud ÜRO arvandmeid septembris hukkunute kohta,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri Ban Ki-mooni 29. juuli 2013. aasta avaldust, milles nõutakse, et Iraagi liidrid maandaksid riigis plahvatusohtlikud pinged,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri Ban Ki-mooni 1. septembri 2013. aasta avaldust Ashrafi laagris toimunud traagiliste sündmuste kohta, milles hukkus 52 inimest,
- võttes arvesse 1981. aasta ÜRO deklaratsiooni usul ja veendumustel põhineva sallimatuse ja diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
- võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, millega Iraak on ühinenud,
- võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi Catherine Ashton 5. septembri 2013. aasta avaldust hiljutise vägivalla kohta Iraagis,
- võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 4,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0101.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0022.